

ТРЕВОЖНИ ТЕНДЕНЦИИ В НАЙ-НОВАТА ИСТОРИЯ НА ТРУДОВОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО В БЪЛГАРИЯ

Доц. д-р Андрей Александров

Резюме

Едва ли може да има съмнение, че един от най-наболелите практически проблеми на трудовото ни законодателство в последните години е свързан с многобройността на неговите източници и наблюдаваните противоречия и несъгласуваност между различните закони. Продължаващото нарушаване на кодификацията на трудовото право е не само въпрос с теоретично значение, а има своите важни практически последици. Ако проблемът се свеждаше единствено до усложняването на материята и разпокъсването ѝ в множество нормативни актове, той нямаше да е чак толкова тревожен. В крайна сметка цялата ни правна система се усложнява и своя „принос“ за това има и европейското законодателство, което често страда от излишна обстоятелственост. Приемането на множество трудови закони е неоправдано отстъпление от една десетилетна и доказала предимствата си традиция. И това обаче не е най-същественото. Печалният резултат на новия законодателен подход се изразява в ударите, които се нанасят върху правната сигурност при установяването на „паралелни“ и понякога взаимоизключващи се правни режими за едни и същи отношения. При това става дума за актове с еднаква юридическа сила, при които невинаги е лесно да се прецени дали по-новият законов акт ще отмени по-стария или трябва да се приложи съотношението между общ и специален закон. Колкото по-широки са възможностите за различни тълкувания, толкова по-голяма е и вероятността от възприемане на противоречива съдебна и административна практика. Негативите в крайна сметка се понасят от адресатите на правните норми – и работниците, и служителите, и работодателите.

Изследването си поставя за цел да подложи на критичен анализ различни групи нормативни промени от последните години и – без претенции за изчерпателност – да установи типичните и често повтарящи се грешки в законодателния процес. Ще бъдат дадени и конкретни предложения за избягване или поне за намаляване на тези негативни ефекти. Твърде дълго трудовото законодателство у нас се развива на принципа „проба – грешка“, но като че ли все още липсва теоретичното осмисляне на неправилните и неефективни решения, или казано с други думи, извличане на поуката от допуснатите грешки. Ярък пример в това отношение е и „антикризисното“ трудово законодателство, прието по време на извънредното положение и извънредната епидемична обстановка в страната в близкото минало. Предложеният анализ има за цел още да провокира научна дискусия по очертаните проблеми, от каквато очевидно има належаща нужда.

Ключови думи: източници на трудовото право, трудови закони, система на трудовото право, кодификация.